

Kevers (*Coleoptera*) als voedsel voor *Pyrrhocorax* in de Spaanse Pyreneeën

Caroline de Jong & Menno Schilthuis

Samenvatting

In braakballen van Alpenkraaien of -Kauwen (*Pyrrhocorax*) afkomstig van een hoog gelegen weide bij Castillo in de vallei van Hecho (Spaanse Pyreneeën) werden uitsluitend resten van kevers aangetroffen. Het betrof in het bijzonder één loopkeversoort: *Pelor (obesus?)*. Waarschijnlijk gaat het hier om een geval van gelegenheidsvoeding.

Op 21 juli 1985 werden door eerstgenoemde auteur op een hoog gelegen bergweide bij Castillo in de vallei van Hecho (Spaanse Pyreneeën) drie 'braakballen' verzameld. We gaan er althans, gezien de vorm en de samenstelling, van uit dat het om braakballen ging en niet om keutels. Hoogstwaarschijnlijk ging het om braakballen van Alpenkraaien of -Kauwen. In de onderzochte literatuur werd niet gevonden of deze soorten braakballen produceren.

Tekening: Marius Kolvoort.

In Roberts' (1982) artikel over Welshe Alpenkraaien werd het onderzoek verricht met behulp van gevonden keutels. Braakbalproductie is echter wel bekend bij andere kraaiachtigen.

Op de rotsige bergweide werd foeragegedrag van beide soorten vogels waargenomen. De aantallen waarin ze voorkwamen, werden geschat op dertig Alpenkraaien en vijftig Alpenkauwen.

De inhoud van de braakballen die hieronder zal worden besproken, sluit de meeste andere in het gebied voorkomende diersoorten als producenten uit.

Bij nader onderzoek bleken de braakballen uitsluitend uit resten van kevers te bestaan. De resten werden door de tweede auteur als volgt gedetermineerd:

uit drie braakballen

<i>Pelor (obesus?)</i>	(<i>Carabidae</i>): circa 30 exx.
<i>Carabus</i> spec.	(<i>Carabidae</i>): 2 exx.
<i>Otiorrhynchus</i> spec.	(<i>Curculionidae</i>): 2 exx.
<i>Leptura</i> spec.	(<i>Cerambycidae</i>): 1 ex.
<i>Chrysolina</i> spec.	(<i>Chrysomelidae</i>): 1 ex.

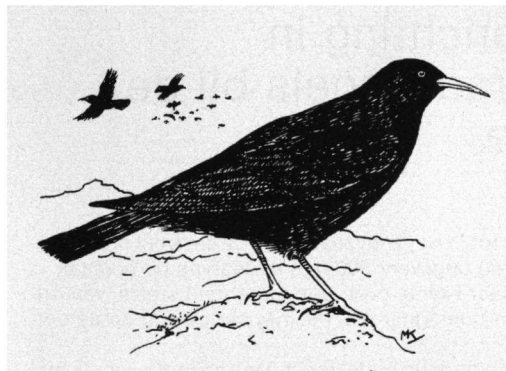
Om meer te weten te komen over de voedselgewoonten van *Pyrrhocorax* hebben wij de literatuur geraadpleegd. Aangezien het overgrote deel van de literatuur van Engelse auteurs afkomstig is, betreffen de meeste opgaven de Alpenkraaien van de Britse eilanden.

Uit de artikelen bleek dat *Pyrrhocorax* een ruime voedselkeuze had, waaronder: keverlarven en -imago's, regenwormen, dipterenlarven, sprinkhanen, rupsen, zeepissebedden, spinnen, mieren, vlinders en ook plant-aardig voedsel, zoals maïs en bessen (Rolfe 1966). Dat er in de braakballen slechts resten werden gevonden van adulte kevers is op verschillende manieren te verklaren.

Ten eerste is het mogelijk dat de vogels wel ander voedsel hebben gegeten, maar daar is niets van terug te vinden in braakballen. Zeker als het om zachte dieren als larven gaat. Van regenwormen is bekend dat ze zand achterlaten in braakballen (Valentijn 1986).

Ten tweede kan de bodemgesteldheid invloed hebben gehad op de prooi-keuze van de Alpenkraai. Verschillende auteurs, onder wie Bullock et al (1983), Holyoak (1967), Rolfe (1966) vermelden een andere prooi-keuze op harde bodem dan op een zachte bodem, waar de vogels met hun snabels in kunnen graven. Het terrein bij Castillo had een vrij harde steenachtige bodem.

Een derde verklaring zou kunnen zijn dat de vogels gebruik maakten van een massale verschijning van de tweede generatie loopkevers, en met name de *Pelor* spec. Dergelijke 'gelegenheidsvoeding' werd reeds eerder bij *Pyrrhocorax* gesignaleerd en wel betreffende

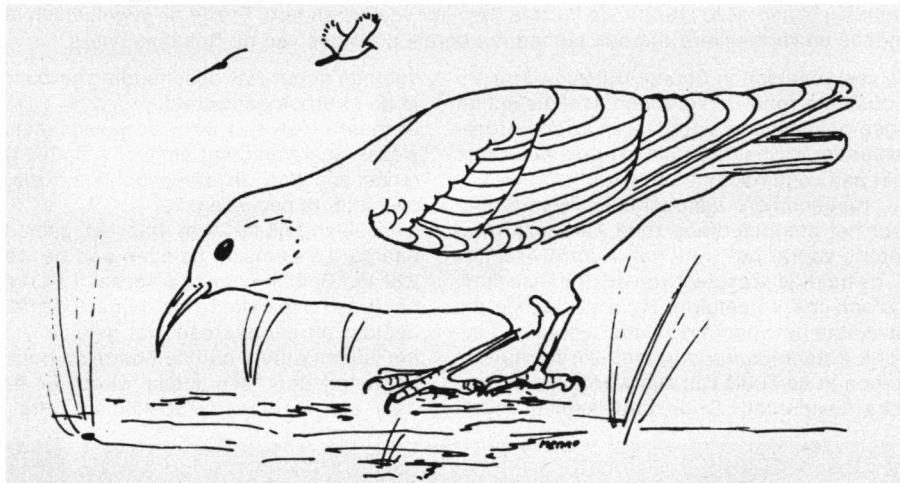
Tekening: Marius Kolvoort.

motjes (*Microlepidoptera*) (Epprecht 1965), vleesvliegmaden (*Calliphora*) (Dawson 1975) en (Morgan 1971), sprinkhanen (Cotton 1980), rozenkevers en mestkevers (Bullock 1983). Door het beperkte aantal onderzochte braakballen is het niet mogelijk om conclusies te trekken omtrent de voedselgewoonten van de *Pyrrhocorax*. Het is echter wel een interessante waarneming, die bij verscheidene artikelen aansluiting vindt.

Dankzegging

De auteurs willen de heer H. Turin, Rijksinstituut voor Natuurbeheer te Arnhem, hartelijk danken voor de nadere determinatie van één van de *Carabiden* uit de braakballen.

■ Caroline de Jong, Nobellaan 4, 2641 XP Pijnacker & Menno Schilthuisen, Flanorpad 2a., 2333 AN Leiden.

Tekening van de schrijvers.

LITTERATUUR:

- Bullock, I.D., et al (1983): The Chough in Britain and Ireland. *British Birds* 76 (9) : 377-401.
 Cotton, Donald C.F. (1980): Chough, *Pyrrhocorax pyrrhocorax* L. feeding on grasshoppers. *Ir. Nat. J.* 20 (4) : 171.
 Cowdy, Susan (1973): Ants as a major food source of the Chough. *Bird Study* 20 (2) : 117-120.
 Dawson, Rodney (1975): Choughs feeding on blow fly larvae at cow carcass. *British Birds* 68 (4) : 159-160.
 Epprecht, Willfried (1965): Alpendohlen sammeln Lärchenwickler. *Der Ornithologische Beobachter* 62 (3) : 118.
 Holyoak, D. (1967): Food and feeding actions of Choughs *Bird Study* 14 : 61-62.
 Morgan, A. (1971): Choughs digging for food in sand. *British Birds* 64 : 422-423.
 Roberts, Peter (1982): Foods of the Chough on Bardsey Island, Wales. *Bird Study* 29 (2) : 155-161.
 Rolfe, R. (1966): The status of the Chough in the British Isles. *Bird Study* 13 : 221-236.
 Valentijn, Jack (1986): De geheimen van een braakbal. *Vogels nummer* 32 : 55-57.

Nawoord

Toen wij mei 1986 dit artikel opstelden hebben wij veel artikelen gelezen om erachter te komen of Alpenkraaien braakballen produceren. Het is ons toen niet gelukt dit gegeven te achterhalen. In september 1987 las ik in het kort geleden uitgekomen boek 'Tracks & Signs' het hoofdstuk 'Droppings'. Hierin vond ik het antwoord op de vraag. Alpenkraaien produceren geen braakballen, maar de keutels bevatten resten van ongewervelden, graan, hagedissen, aas, rommel en zelfs sinaasappels in zuidelijke landen.

In dit boek wordt gesteld dat voedselkeuze voor een groot deel afhankelijk is van het jaargetijde.

C. de J.

Het boek 'Tracks & Signs' is samengesteld door Roy Brown, John Ferguson, Michael Lawrence, en David Lees en het kwam in 1987 uit.